

Nr 66.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1941 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning med förslag till avlönings- och pensionsstat för riksbanken.

Gällande avlönings- och pensionsstat för riksbanken fastställdes på förslag av bankoutskottet (utlåtande nr 73) av 1939 års riksdag.

I skrivelse till bankoutskottet den 27 maj 1941 hava *fullmäktige i riksbanken* — under erinran att avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter komme att från och med budgetåret 1941/42 erhålla ändrad uppställning, i samband varmed jämkningar vidtagits i beräkningsgrunderna för de olika i staterna ingående anslagsposterna — hemställt, att utskottet måtte föreslå riksdagen godkänna vid skrivelsen fogat förslag till ny avlönings- och pensionsstat för riksbanken, att tillämpas från och med den 1 januari 1942.

Ifrågavarande förslag till avlönings- och pensionsstat finnes fogat såsom bilaga vid detta utlåtande.

Beträffande de särskilda posterna i den föreslagna staten hava fullmäktige anfört följande.

I. Avlöningar.

1. *Arvoden till fullmäktige, suppleanter för fullmäktige samt inspektörer för sedeltryckeriet och pappersbruket*, förslagsvis 55,000 kronor. Någon anledning föreslå ändring av denna post föreligger icke.

2. *Avlöningar till direktionsledamöterna samt vikarier för deputerade*, förslagsvis 120,000 kronor.

I denna post, vilken för närvarande är upptagen till 103,000 kronor, ingå de avlöningar — med undantag av rörligt tillägg, kristillägg och barntillägg — som enligt avlöningsreglementet för riksdagens verk tillkomma direktionsledamöterna. Den föreslagna höjningen betingas huvudsakligen av att fullmäktige, på sätt tidigare anmälts för utskottet, ansett sig böra förordna en biträdande direktionsledamot. Därjämte torde till ersättning åt vikarier böra beräknas ett belopp av 8,000 kronor mot 7,000 kronor i gällande stat.

3. *Avlöningar till ordinarie tjänstemän*, förslagsvis 2,900,000 kronor.

I gällande stat finnas uppförda dels en post å 3,210,000 kronor till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat och dels en post å 13,350 kronor till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat m. m. I enlighet med de av riks-

dagen för civilförvaltningens myndigheter fastställda grunderna för avlöningsstaternas uppställning böra dessa poster sammanföras till en.

Beträkning av denna post framgår av följande uppställning, vari till jämförelse angivits de belopp, som för motsvarande ändamål upptagas i gällande stat.

	Gällande stat kronor	Föreslagen stat kronor
lön	12,957,000 + 8,580	2,785,000
kallortstillägg	2,500	2,300
vikariatsersättning vid förordnande å ordinarie eller extra ordinarie tjänst	(se nedan)	43,000
felräkningspenningar	44,000	43,000
avlöningsförstärkning	14,000	4,000
vikariatslön vid förordnande å ordinarie tjänst	(se nedan)	22,700
		<hr/> Summa kronor 2,900,000.

Delposten till »lön» är i gällande stat uträknad efter antalet tjänster i varje lönegrad enligt personalförteckningen samt med utgångspunkt från högsta förekommande löneklass och tjänstemännens placering i dyrortsgrupp. I enlighet med de ändrade grunderna för avlöningsstaternas uppställning inom civilförvaltningen har posten i förslaget upptagits med de beräknade faktiska utgifterna. Under förutsättning att fullmäktiges förslag om indragning av avdelningskontoren i Nyköping och Mariestad bifalles, komma kostnaderna under denna post att minskas med ett belopp, som när avvecklingen kunnat helt genomföras torde kunna beräknas till omkring 77,000 kronor.² Å andra sidan må framhållas, att det upptagna beloppet, 2,785,000 kronor, torde komma att något överskridas, därest nyssnämnda förslag skulle lämnas utan bifall och dessutom flertalet av de nu vakantsatta tjänsterna i riksbanken skulle komma att återbesättas med ordinarie innehavare.

Vad beträffar delposten till vikariatsersättning vid förordnande å ordinarie eller extra ordinarie tjänst äro beräkningarna ganska osäkra. Detta gäller även i fråga om delposten till vikariatslön vid förordnande å ordinarie tjänst. I gällande stat har i stället för dessa båda delposter, sammanlagt uppgående till 65,700 kronor, beräknats en post å 193,000 kronor till avlöning under vikariat å ordinarie tjänst. I enlighet med de ändrade grunderna för statuppställningen hava emellertid kostnaderna under sistnämnda post, i vad de avse vikariatsersättning åt annan icke-ordinarie personal än sådan, som åtnjuter vikariatslön å ordinarie tjänst, överförts till den i staten uppförda posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Något belopp till avlöning åt skolläraren E. R. Castegren, Tumba, behöver icke medtagas i den nya staten, eftersom Castegren erhållit avsked från sin anställning från och med den 1 juli 1941.

I gällande avlöningsstat har under förevarande post inräknats ett belopp av 13,500 kronor till läkararvode jämte läkemedel m. m. samt till begravningshjälp. Enligt de nya grunderna för statuppställningen skola dylika kostnader vid allmänna civilförvaltningen bestridas från omkostnadsanslag. I analogi härmed böra hithörande kostnader inom riksbanken hänföras till förvaltningsutgifter.

¹ Beloppet i gällande stat uppfört under posten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat m. m.

² Det sammanlagda belopp, varmed avlöningsstaten skulle kunna minskas, om kontoren i Nyköping och Mariestad indragas, beräknas vid ett kristillägg av 8 procent till omkring 102,000 kronor.

4. *Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren och suppleanter för dem*, oförändrat 104,700 kronor.

Vid bifall till fullmäktiges framlagda förslag om indragning av avdelningskontoren i Nyköping och Mariestad skulle det för ifrågavarande avlöningar erforderliga beloppet minskas med omkring 7,800 kronor.

5. *Arvode till ombudsmannen vid avdelningskontoret i Malmö*, oförändrat 2,400 kronor.

6. *Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal*, förslagsvis 778,000 kronor.

I denna post ingå:

lön	kronor	550,000
kallortstillägg	»	400
vikariatsersättning vid förordnande å ordinarie eller extra ordinarie tjänst	»	6,000
felräkningspenningar	»	1,000
dagersättning vid tjänstledighet för viss värnpliktstjänstgöring	»	600
arvoden och andra ersättningar åt tillfälliga befattningshavare	»	220,000

Summa kronor 778,000.

Kostnaderna för löner hava beräknats med utgångspunkt från nuvarande personalbestånd. Höjningen av delposten från 320,000 kronor i gällande stat till 550,000 kronor enligt förslaget föranledes till övervägande del därav att, såsom förut nämnts, avlöning till icke-ordinarie tjänstemän vid förordnande å ordinarie tjänst i motsats mot vad hittills varit fallet skall bestridas från förevarande post. Även det till följd av ansvällning bl. a. av sedelräkningen ökade personalbehovet har påverkat postens storlek.

Jämväl delposten till arvoden och andra ersättningar åt tillfälliga befattningshavare är beräknad med utgångspunkt från nuvarande utgifter. Storleken av utgifterna under denna post äro beroende på omfattningen av dels de militära inkallelserna och dels den ökning av arbetsvolymen, som blivit en följd av stormaktskriget.

7. *Arvoden och särskilda ersättningar*, förslagsvis 32,800 kronor.

Under förevarande rubrik hava sammanförts nedan angivna poster. Till jämförelse hava mediagits anvisade medel under motsvarande rubrik i gällande avlöningsstat.

	Gällande stat kronor	Föreslagen stat kronor
arvoden för postbefordran och inkassering m. m., högst	7,000	7,000
arvoden till vissa tjänstemän (punkten 6 i tillämpningsbestämmelserna till 1921 års avlöningsreglemente), högst gratifikationer och belöningar, högst	10,000	10,000
gottgörelse jämlikt 28 § 3 mom. avlöningsreglementet för riksdagens verk, resp. 21 § 2 mom. icke-ordinariereglementet, förslagsvis	4,000	4,000
arvoden till tjänstemän, vilka verkställa särskilda undersökningar vid avdelningskontoren	6,000	6,000
uniformsbeklädnad, förslagsvis	5,800	5,800
representationsbidrag till förvaltaren vid pappersbruket	15,000	—
	1,200	—
Summa kronor	49,000	32,800.

Den i gällande stat uppförda posten till uniformsbeklädnad har icke medtagits i den föreslagna staten, eftersom enligt de nya grunderna för statuppställningen kostnaderna för uniformsbeklädnad vid allmänna civilförvaltningen skola bestridas från omkostnadsanslag och följaktligen för riksbankens del böra hänföras till förvaltningsutgifter. Även det till förvaltaren vid pappersbruket utgående representationsbidraget bör enligt de för civilförvaltningen gällande grunderna redovisas under förvaltningsutgifter.

8. *Rörligt tillägg*, förslagsvis 525,000 kronor.

Denna post, som i gällande stat är beräknad efter ett rörligt tillägg av 6 procent, bör enligt vad förut nämnts omräknas efter 15 procent.

9. *Kristillägg*, förslagsvis 280,000 kronor.

Inom statsförvaltningen i övrigt ha för kristillägg upptagits anslag beräknade efter 4 procent (jämför 1941 års statsverksproposition: »För flera huvudtitlar gemensamma frågor»). Som den föreslagna staten skulle erhålla tillämpning först från och med den 1 januari 1942, torde man böra beräkna det för kristillägg erforderliga beloppet efter 8 procent. Den i statförslaget upptagna posten har uträknats med denna utgångspunkt.

10. *Barntillägg*, förslagsvis 22,100 kronor.

II. Pensioner m. m.

1. *Pensioner till f. d. befattningshavare*, förslagsvis 370,000 kronor.

Utgifterna från denna post uppgingo under år 1940 till omkring 313,000 kronor. Med hänsyn till den utgiftsökning, som man torde hava att räkna med under de närmaste åren, synes posten, vilken för närvarande är upptagen till 280,000 kronor, böra höjas till förslagsvis 370,000 kronor.

2. *Pensioner åt efterlevande till f. d. befattningshavare vid riksbanken*, förslagsvis 220,000 kronor.

Utgifterna under denna post uppgingo under år 1940 till omkring 228,000 kronor.

3. *Diverse pensioner och understöd*, förslagsvis 8,300 kronor.

Utgifterna under förevarande post utgjorde under år 1940 cirka 8,200 kronor.

4. *Dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare*, förslagsvis 85,000 kronor.

5. *Dyrtidstillägg åt efterlevande till f. d. befattningshavare vid riksbanken*, förslagsvis 2,000 kronor.

6. *Dyrtidstillägg å diverse pensioner och understöd*, förslagsvis 2,700 kronor.

Såsom framgår av 1941 års statsverksproposition: »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» skall den av 1940 års riksdag beslutade maximeringen av dyrtidstilläggen gälla även under nästa budgetår. Dyrtidstilläggen böra med hänsyn härtill beräknas med utgångspunkt från de procenttal, som tillämpas vid en levnadskostnadsindex av 188. De ovan under punkterna 4—6 föreslagna beloppen hava uppskattats med nämnda utgångspunkt.

7. *Kristillägg*, förslagsvis 42,000 kronor.

Liksom i fråga om kristillägg å avlöningar har i förslaget räknats med att sådant tillägg å pensioner under år 1942 kommer att utgå med 8 procent.

Staten skulle sålunda komma att sluta å ett belopp av 5,550,000 kronor, medan gällande stat upptager en totalsumma av 4,644,000 kronor, en ökning alltså å 906,000 kronor. För att erhålla en exakt jämförelse bör emellertid till sistnämnda belopp läggas cirka 30,000 kronor, avseende i gällande stat upptagna kostnader, vilka skulle överföras till förvaltningsutgifter. Denna ökning betingas såsom av det föregående framgår till ett belopp av omkring

680,000 kronor av ökat rörligt tillägg, dyrtidstillägg samt tillkomsten av kristillägg.

I förevarande sammanhang hava fullmäktige beträffande en särskild kostnadsfråga anfört följande.

Såsom av fullmäktiges i bankoutskottets memorial nr 1 till årets riksdag intagna berättelse (§ 18) framgår, hava fullmäktige låtit igångsätta arbeten för anordnande av valvsutrymmen i samband med att liknande lokaler anordnades för annan statlig institution. Vid dessa arbeten, vilka utföras i byggnadsstyrelsens regi, hava på framställning av riksgäldsfullmäktige utrymmen beräknats även för riksgäldskontoret. Kostnaderna för arbetena hava uppskattats till 204,000 kronor, därvid dock ej inräknats vissa inredningskostnader, vilka bestridas av andra medel. Arbetena med iordningställandet beräknas vara slutförda under innevarande år.

När beslut fattades angående anordnande av nu ifrågavarande valvsutrymmen förutsattes, att riksbanken och riksgäldskontoret skulle gälda kostnaderna för såväl deras anordnande som deras framtida underhåll i proportion till nyttigt utrymme. Kostnaderna för tidigare gemensamt för riksbanken och riksgäldskontoret inrättade valvsutrymmen hava emellertid i enlighet med vad som förutsatts, då riksdagen anvisade medel för deras anordnande, helt bestritts av riksbanken. Även om fullmäktige icke vid nu ifrågavarande arbetens igångsättande ansågo sig utan särskilt bemyndigande kunna binda riksbanken vid att slutligt gälda kostnaderna för arbetena i deras helhet, kan det ifrågasättas, huruvida tillräcklig anledning föreligger att i nu förevarande fall tillämpa en annan princip än tidigare. Efter samråd med riksgäldsfullmäktige avse fullmäktige i riksbanken med hänsyn härtill, att, därest ingen erinran framställes häremot, helt bestrida kostnaderna för anordnande av här avsedda valvsutrymmen.

De av fullmäktige ifrågasatta ändringarna i gällande, av 1939 års riksdag fastställda avlönings- och pensionsstat för riksbanken avse att bringa uppställningen av staten i överensstämmelse med den ändrade uppställning av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningen, som kommer att tillämpas från och med budgetåret 1941/42. I samband härmed hava de i staten ingående posterna omräknats med hänsyn till det föreliggande medelsbehovet. Utskottet har vid granskning av fullmäktiges förslag icke funnit anledning till erinran mot detsamma. På grund härav får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må godkänna härvid fogade avlönings- och pensionsstat för riksbanken, att tillämpas från och med den 1 januari 1942, därvid i fråga om posten 7. Arvoden och särskilda ersättningar skall gälla den fördelning för olika ändamål, som å sid. 3 här ovan närmare angivits.

Stockholm den 13 juni 1941.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Bankoutskottets utlåtande Nr 66.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Berling, Nordborg, Sandén, Friggeråker, Nilsson* i Mölndal, *Ohlin** och *Andersson* i Jäger;

från andra kammaren: herrar *Holmgren**, *Paulsen, Andersson* i Falkenberg, *K. A. Westman, Gustavson* i Västerås, *Andersson* i Munkaljungby, *Hilding* och *Sundberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

Förslag

till

Avlönings- och pensionsstat för riksbanken.**I. Avlöningar.**

1. Arvoden till fullmäktige, suppleanter för fullmäktige samt inspektörer för sedeltryckeriet och pappersbruket, <i>förslagsvis</i>	kronor	55,000
2. Avlöningar till direktionsledamöterna samt vikarier för deputerade, <i>förslagsvis</i>	»	120,000
3. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	2,900,000
4. Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren och suppleanter för dem	»	104,700
5. Arvode till ombudsmannen vid avdelningskontoret i Malmö, <i>förslagsvis</i>	»	2,400
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	778,000
7. Arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	32,800
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	525,000
9. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	280,000
10. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	»	22,100

Summa under I kronor 4,820,000.

II. Pensioner m. m.

1. Pensioner till fd. befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	kronor	370,000
2. Pensioner åt efterlevande till fd. befattningshavare vid riksbanken, <i>förslagsvis</i>	»	220,000
3. Diverse pensioner och understöd, <i>förslagsvis</i>	»	8,300
4. Dyrtdstillägg åt fd. befattningshavare, <i>förslagsvis</i> ..	»	85,000
5. Dyrtdstillägg åt efterlevande till fd. befattningshavare vid riksbanken, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
6. Dyrtdstillägg å diverse pensioner och understöd, <i>förslagsvis</i>	»	2,700
7. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	42,000

Summa under II kronor 730,000.

Summa summarum kronor 5,550,000.